

Anexa 2

la Ordinul Ministrului Educației Cercetării și Tineretului nr. 6020 din 24.11.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMA
PENTRU

DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII ȘI
METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE
CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

INSTITUTORI/ ÎNVĂȚĂTORI

2008
București

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Competențe specifice:

- Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de literatură pentru copii, limba română și metodică
- Dezvoltarea competențelor referitoare la aplicarea curriculumului, a strategiilor didactice și a evaluării performanțelor de învățare
- Dezvoltarea competențelor pentru realizarea abordării eficiente a conținuturilor învățării
- Însușirea conținutului științific al disciplinelor de examen
- Valorificarea conținutului științific al disciplinelor de examen, sub raportul valorilor și al atitudinilor
- Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală
- Consolidarea capacității de a aplica cunoștințele de didactică a specialității în activitatea practică
- Utilizarea corectă a limbii române în receptarea și producerea mesajelor scrise
- Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextul comunicațional
- Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare, accesibile elevilor din ciclul primar
- Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor
- Argumentarea în scris a opiniilor personale
- Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic și gramatică în construcția propriului mesaj (oral și scris) și în educarea comunicării elevilor din ciclul primar
- Relevarea valorilor morale și estetice ale textului, în funcție de specificul de vârstă al elevilor

Literatura română și universală pentru copii

Conceptul de literatură pentru copii

Specii literare:

Basmul popular și basmul cult

- Petre Ispirescu – un basm la alegere
- Ion Creangă – *Povestea lui Harap-Alb*
- Frații Grimm – un basm la alegere
- H. Cr. Andersen – un basm la alegere

Legenda. Caracteristici (câte un text pentru legenda istorică)

Rudyard Kipling – *Cărțile junglei*

Folclorul copiilor

Ghicitori

Proverbe

Vasile Alecsandri – *Pasteluri*

Anton Pann – *Năzdrăvăniile lui Nastratin Hoge*

Gellu Naum – *Apolodor, un pinguin călător*

Ana Blandiana – *Întâmplări din grădina mea* (sau *Alte întâmplări din grădina mea*)

Fabula (La Fontaine – o fabulă la alegere, G. Topîrceanu, *Bivolul și coțofana*)

Ion Creangă – *Amintiri din copilărie* (părțile I și II)

Emil Gârleanu – *Din lumea celor care nu cuvântă*

Mihail Sadoveanu – *Dumbrava minunată, La Mestecănei*

Marin Sorescu – *Unde fugim de-acasă?*

Bibliografie

1. Căndroveanu, Hristu, *Literatura română pentru copii. Scriitori contemporani*, București, Editura Albatros, 1988.
2. Goia, Vistina, *Literatura pentru copii și tineret. Modele formative*, Napoca Star, Cluj-Napoca, 2000; *Literatura pentru copii și tineret – pentru institutori, învățători și educatoare* - , Dacia Educațional, Cluj-Napoca, 2003.
3. Negrilă, Iulian, *Literatura pentru copii*, Editura Multimedia, Arad, 1996.

Concepte operaționale: acțiune, antiteză, autor, basm popular/ cult, comparație, ficțiune, final, gen literar, hiperbolă, imagine artistică, legendă populară/ cultă, moduri de expunere (narațiune, monolog, dialog, descriere), momentele subiectului, narator, personaj literar, personificare, repetiție, temă, titlu, versificație (strofă, vers, rimă)

Limba română

- Sunet, fonem, silabă; despărțirea cuvintelor în silabe
- Literele. Alfabetul limbii române
- Semnele ortografice (apostrof, bara oblică, blankul, cratima, linia de pauză, punctul, virgula)
- Fondul principal de cuvinte – masa vocabularului
- Relații semantice: polisemia, omonimia, antinomia
- Câmpul lexical și câmpul semantic
- Flexiunea numelui (declinare) și a verbului (conjugare)
- Substantivul. Clasificare. Locuțiuni substantive

- Articolul. Clasificare
- Adjectivul. Gradele de intensitate (de comparație)
- Pronumele și adjectivul pronominal. Clasificare
- Numeralul. Clasificare
- Verbul. Verbe predicative și nepredicative (copulative și auxiliare). Locuțiuni verbale
- Adverbul. Clasificare. Locuțiuni adverbiale
- Prepoziția. Locuțiuni prepoziționale.
- Conjuncția. Clasificare. Locuțiuni conjuncționale
- Interjecția
- Cuvinte coordonate, cuvânt regent, cuvânt subordonat
- Fraza, propoziție principală, propoziție principală independentă, propoziție regentă, propoziție secundară (subordonată), propoziții coordonate
  - Predicatul verbal și predicatul nominal. Acordul predicatului cu subiectul (acordul în persoană, acordul în număr, acordul în gen, acordul după înțeles, acordul prin atracție)
  - Subiectul.
  - Atributul. Termeni regenți
  - Complementul. Termeni regenți

Bibliografie

1. Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *DOOM Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Univers Enciclopedic, București, 2005, p. XXVI-XXVIII, XXXVI-XLIV.
2. Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *Gramatica limbii române*, Vol. II. *Enunțul*, Editura Academiei Române, București, 2005, p. 16-22, 24.
3. Avram, Mioara, *Gramatica pentru toți*, Editura Humanitas, București, 1997 (secvențele corespunzătoare subiectelor propuse)
4. *Sinteze de limba română*. Ediția a treia revăzută și din nou îmbogățită (Coordonator Theodor Hristea), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1984 (secvențele corespunzătoare subiectelor propuse)

Metodica predării limbii române în învățământul primar

- Conceptul de curriculum școlar
- Strategii didactice în predarea-învățarea limbii și literaturii române în ciclul primar
- a.** Citirea în ciclul primar
  - Lectura explicativă
  - Lectura explicativă în analiza textelor narative
  - Interpretarea textelor cu conținut istoric
  - Interpretarea poeziilor lirice
  - Interpretarea textelor de proză lirică
- b.** Comunicarea în ciclul primar
  - Comunicarea ca parte integrantă a predării limbii române
  - Tipuri de exerciții
- c.** Rolul, locul și semnificația compunerilor ca activitate școlară
  - Structura compunerilor, logica lor
  - Activitatea independentă a elevilor în realizarea diferitelor tipuri de compuneri
  - Rezumatul
  - Compunerile libere
  - Compunerile-corespondență

- d.** Predarea – însușirea vocabularului
  - relații de sinonimie, omonimie, antonimie
  - câmpul semantic și câmpul lexical
- e.** Însușirea normelor limbii literare în ciclul primar
- f.** Formarea deprinderilor de utilizare corectă a regulilor de ortografie și punctuație
  - Tipuri de exerciții
- g.** Lectura
  - Forme de desfășurare a lecției de lectură
- h.** Categoriile de texte utilizate în ciclul primar: texte literare; texte nonliterare utilitare (anunțul, știrea, afișul); texte nonliterare distractive
- i.** Dezvoltarea creativității elevilor prin orele de limba română (metode și procedee utilizate, tipuri de activități, forme de activitate, motivarea elevilor)
- j.** Evaluarea (metode și instrumente de evaluare, tipologia itemilor)
- k.** Proiectarea activității didactice la limba română (planificare anuală, semestrială, pe unități de învățare, proiectul de lecție)

Bibliografie

- Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*. Ediția a IV-a revăzută și adăugită, Editura Emia, Deva, 2007.
- Landsheere, Viviane De, Landsheere, Gilbert, *Definirea obiectivelor educației*. Traducere de Constantin Urmă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979.
- Nuță, Silvia, *Metodica predării limbii române în clasele primare*. Vol. I-II, Aramis, 2000.
- Șerdean, I., *Didactica limbii române în școala primară*, Editura Teora, București, 1998;
- Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, Corint, București, 2005.